

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	2 Ebrill 2013
Aelodau Arweiniol:	Arweinydd y Cabinet dros Ddatblygu Economaidd ac Arweinydd y Cabinet dros Dwristiaeth, Hamdden ac Ieuenctid (gan gynnwys Datblygu Gwledig)
Awdur yr Adroddiad:	Cyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol
Teitl:	Cynlluniau Symud o'r Dref i'r Ardal

1. Beth yw byrdwn yr adroddiad?

Yn ystod 2011/12, datblygodd a chytuno Cyngor Sir Ddinbych Gynlluniau Tref ar gyfer saith prif dref y Sir, ac eithrio'r Rhyl. Cynhaliwyd ymarfer tebyg yn y Rhyl i ddatblygu Cynllun Cyflwyno Y Rhyl yn Symud Ymlaen. Mae'r Cynlluniau Tref wedi galluogi ar gyfer dynodi anghenion a blaenoriaethau'r cymunedau ar gyfer pob anheddiad mawr. Fodd bynnag, nid ydynt wedi mynd i'r afael ag anghenion a blaenoriaethau cymunedau llai a mwy gwledig eto. Ym mis Ionawr 2013, cytunodd y Cabinet i ehangu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach. Mae'r adroddiad hwn yn gosod y cynigion ar gyfer sut bydd hynny'n digwydd.

2. Beth yw'r rheswm am lunio'r adroddiad hwn?

Ceisio safbwyntiau gan Graffu Cymunedau ar y broses ar gyfer ehangu Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach gan ymgorffori'r cymunedau llai a mwy gwledig ar draws Sir Ddinbych.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Gwahoddir y Pwyllgor Craffu Cymunedau i adolygu a rhoi sylwadau ar y broses arfaethedig i ehangu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal seiliedig ar Dref ehangach fel y nodir yn yr adroddiad hwn, gan gynnwys yn benodol:

- Y cymunedau sy'n gysylltiedig â phob Cynllun a osodwyd yn Atodiad 1
- Y trefniadau ymgynghori a osodwyd yn Atodiad 2

4. Manylion yr adroddiad.

Cefndir

- 4.1 Yn ystod 2011/12, cynhaliodd y Cyngor ymarfer mawr i lunio Cynlluniau Tref ar gyfer saith prif dref y Sir, ac eithrio'r Rhyl, er mwyn dynodi anghenion a blaenoriaethau'r cymunedau. Cynhaliwyd ymarfer tebyg yn y Rhyl i ddatblygu Cynllun Cyflwyno Y Rhyl yn Symud Ymlaen. Cymeradwywyd y Cynlluniau Tref

ar gyfer Corwen, Dinbych, Llangollen, Prestatyn, Rhuddlan, Rhuthun a Llanelwy gan y Cabinet rhwng mis Rhagfyr 2011 a mis Mawrth 2012.

- 4.2 Yn ei gyfarfod ym mis Ionawr 2013, cymeradwyodd y Cabinet ddyraniad cyllid cychwynnol ar gyfer y prosiectau a ddynodwyd yn flaenoriaethau Blwyddyn 1 yn y Cynlluniau Tref. Ar yr un pryd, cytunodd y Cabinet i atgyfnerthu ac ehangu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach.
- 4.3 Er 15 Ionawr 2013, mae'r Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref wedi ystyried y broses briodol i ehangu'r Cynlluniau Tref presennol yn Gynlluniau Ardal ehangach. Wrth wneud hynny, aeth i'r afael â 3 phrif gwestiwn:
 - a) Beth yw'r 'ardal' briodol ar gyfer Cynllun Ardal?
 - b) Sut dylid datblygu'r Cynlluniau Ardal?
 - c) Sut byddant yn edrych?

Ardaloedd i'w cynnwys

- 4.4 Wrth ystyried pa ardal y dylai'r Cynllun ei chynnwys, mae'r Grŵp yn ystyried dau brif ddewis – ardaloedd Grwpiau Aelodau Ardal, neu ardaloedd seiliedig ar y Trefi a'r cymunedau a chanddynt gysylltiad traddodiadol neu naturiol â nhw. O gofio mai bwriad Cynlluniau Tref, a Chynlluniau Ardal erbyn hyn yw cyflawni ymrwymiad y Cyngor i gynllunio seiliedig ar y gymuned a'i uchelgais i fod yn Agosach at y Gymuned, casglodd aelodau'r Grŵp mai'r ail ddewis – Trefi a'u Cymunedau Cysylltiedig – oedd yn cael eu ffafrio. Er ei fod ychydig yn fwy cymhleth i'w reoli o safbwynt y Cyngor, teimlai'r Grŵp fod y fath Gynlluniau'n fwy tebygol o gael eu deall yn hawdd gan y trigolion. Mae'r dull hwn hefyd yn unol ag arfer gorau mewn cynllunio dan arweiniad y gymuned a datblygiad trefi marchnad.
- 4.5 Mae Atodiad 1 yn nodi'r cymunedau i'w cynnwys gan bob Cynllun. Mae'r rhain wedi'u trafod a'u cytuno gan y Grwpiau Aelodau Ardal a chredir mai nhw sy'n cynrychioli'r cysylltiadau naturiol o ran 'cydweddiad gorau' rhwng cymunedau a threfi.
- 4.6 Ystyriodd y Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref hefyd y cwestiwn sawl Cynllun ddylai fod mewn bodolaeth. Casglodd y Grŵp y dylai fod cyfanswm o 9 Cynllun, sy'n cynnwys y 7 Cynllun Tref presennol, Rhaglen Y Rhyl yn Symud Ymlaen a Chynllun newydd i'w ddatblygu ar gyfer Bodolwyddan a'i chymunedau cysylltiedig ar ôl i benderfyniadau mewn perthynas â'r Cynllun Datblygu Lleol gael eu cadarnhau.

Datblygu'r Cynlluniau

- 4.7 Mae Grŵp Cydlynu'r Cynllun Tref yn cydnabod bod rhaid i ymgynghori lleol da fod yn sylfaen i'r Cynlluniau Ardal newydd er mwyn iddynt fod yn gynlluniau cymunedol gwirioneddol, sy'n adlewyrchu anghenion a blaenoriaethau lleol.
- 4.8 Bydd Pencampwyr y Cynlluniau Tref, a gefnogir gan Swyddogion Cefnogi Cynllun Tref, yn llunio cynlluniau ymgynghori manwl er mwyn ymgorffori'r cymunedau llai a faint a mwy gwledig i'w Cynllun Tref ac Ardal lleol. Er mwyn sicrhau dull cyson, mae Grŵp Cydlynu'r Cynllun Tref wedi cytuno fframwaith eang ar gyfer ymgynghori. Nodir hyn yn Atodiad 2. Gan gadw at Siarter y

Cynghorau Tref a Chymuned, dyluniwyd y cynigion i sicrhau bod Cynghorau Tref/Dinas a Chymuned yn arwain ymgynghori ac ymgysylltu ar lefel leol.

- 4.9 Bydd gan nifer fach o Gynghorwyr gymunedau yn eu wardiau sy'n perthyn i Dref y tu allan i'w Grŵp Aelodau Ardal (GAA). Oherwydd bydd gan GAA rôl bwysig wrth ddatblygu Cynlluniau Ardal newydd, mae Grŵp Cydlynu'r Cynllun Tref wedi ystyried sut orau i drafod hyn ac mae'n argymhell y canlynol:
- Bydd Pencampwr y Cynllun Tref yn ymgynghori ag Aelodau Lleol gan ar sut orau i ymgynghori â'u cymunedau unigol.
 - Er mwyn llywio'r ymgynghoriad lleol, bydd Aelodau Lleol yn cael eu gwahodd ar ddechrau'r broses i ddynodi unrhyw faterion neu flaenoriaethau allweddol maent yn ymwybodol ohonynt yn eu cymunedau
 - Bydd Aelodau Lleol yn cael eu gwahodd i fynychu cyfarfodydd GAA perthnasol pan fydd y Cynllun Ardal yn cael ei ystyried i'w gymeradwyo. Os na allant fynychu, bydd yr Aelod Arweiniol dros Dwristiaeth, Hamdden ac Ieuenctid, yn ei rôl fel Pencampwr Gwledig, yn sicrhau bod buddiannau pob cymuned wledig, gan gynnwys y rhai nad yw ardal GAA yn eu cynnwys fel rheol, yn cael eu hymgorffori'n ddigonol yn y Cynlluniau Ardal sy'n dod i'r amlwg.
- 4.10 Bydd Cynlluniau Ardal yn cael eu datblygu gan y Pencampwyr Cynlluniau yn seiliedig ar yr ymgynghoriadau lleol a gynhaliwyd a byddant yn cael eu hadolygu gan GAAau. Ar ôl i'r GAA gytuno'r Cynllun Ardal, bydd yn cael ei gyfeirio at y Cabinet i'w gymeradwyo. Gellir dyrannu cyllid ar gyfer y blaenoriaethau cynnar ar y cam hwnnw.

Cynlluniau Ardal

- 4.11 Bydd gan y Cynlluniau Ardal newydd 3 adran fras – un sy'n dynodi'r weledigaeth a'r blaenoriaethau ar gyfer pob Tref, yr ail yn dynodi sut mae'r cymunedau llai o faint a mwy gwledig yn perthyn i'r Dref, a thrydydd yn nodi unrhyw anghenion neu flaenoriaethau penodol ar gyfer y cymunedau llai o faint a mwy gwledig. Bydd y cynigion ymgynghori a drafodwyd uchod ac a osodwyd yn Atodiad 2 yn canolbwyntio ar ail a thrydydd rhannau'r Cynlluniau.
- 4.12 Nid yw'n fwriad i ailymweld ag adran neu flaenoriaethau'r Cynllun Tref ar hyn o bryd, ond bydd camau cadarnhau a chryfhau'r Cynlluniau i'r dyfodol yn caniatáu i adolygu materion a blaenoriaethau wrth i'r amgylchiadau newid. Awgrymir map llwybr potensial ar gyfer camau datblygu i'r dyfodol yn Atodiad 3.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Mae'r Cynllun Corfforaethol yn nodi trefi a chymunedau bywiog ac economaidd weithgar fel cydrannau hanfodol o economi leol gref. Mae cadarnhau ac ehangu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach yn ymestyn y gwaith hwn i gymunedau llai o faint a mwy gwledig.

6. Beth fydd y gost a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Wrth fabwysiadu'r dull Cynlluniau Tref, o 2012/13, dynododd y Cyngor gyllideb flynyddol o £175 mil i gefnogi gweithrediad y blaenoriaethau sy'n dod i'r

amlwg. Yn flaenorol, dyrannodd y Cyngor refeniw o £100 mil a chyllidebau cyfalaf o £480 mil i ddarparu cyllid i brosiectau lleol a chymunedol. Ym mis Ionawr, cytunodd y Cabinet y dylai'r rhain gyfuno'n un ffynhonnell cyllid ar gyfer blaenoriaethau'r Cynlluniau Tref ac Ardal. Ar gyfer 2012/13 a 2013/14 **gyda'i gilydd**, darparodd hyn bot cyllido o £1.275M, gan ystyried tanwariant a ddygwyd ymlaen o 2011/12.

- 6.2 Gwnaed dyraniad cychwynnol o oddeutu £600 mil i flaenoriaethau Blwyddyn 1 y Cynllun Tref ym mis Ionawr. Cadwyd y £600 mil oedd yn weddill i'w dyrannu i flaenoriaethau cynnar a ddaeth i'r amlwg o Gynlluniau Ardal ehangach ac unrhyw brosiectau sy'n dod i'r amlwg o'r adolygiad blaenoriaethau ar gyfer y Rhyl.

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd ac a gynhaliwyd gwaith Sgrinio Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb?

Mae Grŵp Cydlynu'r Cynllun Tref wedi datblygu'r cynigion a amlinellir yn yr adroddiad hwn. Ymgynghorwyd â Chyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Ddinbych hefyd ar ymgysylltu â'r sector gwirfoddol/Sector Trydyddol wrth ddatblygu'r Cynlluniau Ardal.

Bydd Craffu Cymunedau'n adolygu'r cynigion mewn cyfarfod arbennig ar 2 Ebrill 2013. Bydd sylwadau'r Pwyllgor Craffu ar gael i'r Cabinet yn ei gyfarfod ar 16 Ebrill 2013 pan fydd y cynigion yn cael eu cyflwyno i'w cymeradwyo.

Nodir y trefniadau ymgynghori i ddatblygu'r Cynlluniau Ardal yn yr adroddiad.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae datblygu cynlluniau tref yn bwysig i ddarparu proses i alluogi buddsoddiad mewn prosiectau cymunedol a thref allweddol.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ni ei wneud i'w lleihau?

Mae'r risgiau sy'n gysylltiedig â gweithredu'r Cynlluniau Ardal ehangach fel a ganlyn:

- Methu mynd i'r afael ag anghenion a blaenoriaethau cymunedau llai o faint a mwy gwledig
- Gwariant heb ei gydlynu ar brosiectau â budd strategol neu leol bach iawn neu aneglur
- Methu ariannu blaenoriaethau dynodedig

Eir i'r afael â'r risgiau hyn trwy'r broses a amlinellir yn yr adroddiad hwn, ac yn benodol y cynigion ymgynghori a osodwyd yn Atodiad 2.

Mae'r risg o beidio â chyflawni'r camau gweithredu a nodwyd i'w cwblhau ym mlynnyddoedd cynnar y Cynlluniau Tref wedi'u lleihau yn sgil creu rolau Pencampwyr Cynllun Tref ac Ardal i fwrw ymlaen â'r gwaith o gyflawni'r blaenoriaethau a nodwyd yn y Cynlluniau Tref ac Ardal perthnasol. Fe'u lleihawyd hefyd trwy ddyrannu cyllidebau i alluogi ar gyfer ariannu camau blaenoriaeth na fyddai modd eu cyflawni fel arall trwy'r cyllidebau gwasanaeth presennol.

10. Y Grym i Wneud y Penderfyniad

Mae Adran 2 Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn rhoi'r grym i'r Cyngor wneud unrhyw beth yr ystyria ei fod yn debygol o hyrwyddo neu wella lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yr ardal.

Mae Erthyglau 6.3.1, 6.3.2 a 6.3.3 Cyfansoddiad y Cyngor yn gosod rôl craffu mewn datblygu polisiau a materion sy'n effeithio ar yr ardal a'i thrigolion.

Swyddog Cyswllt: Cyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol
Ffôn: 01824 706128